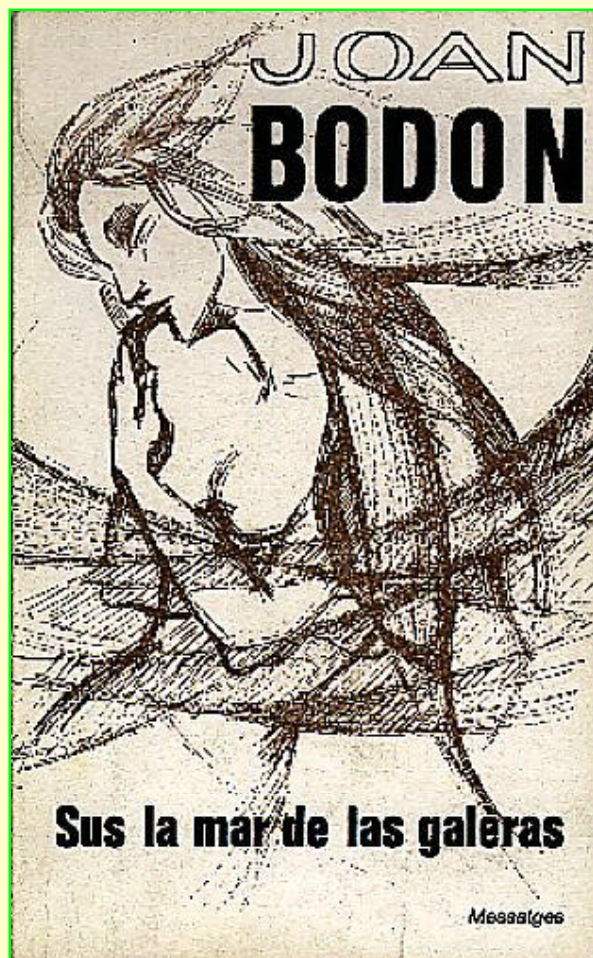

Joan Bodon

**Sus la mar
de las galèras**

C.I.E.L. d'Oc

Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc

3 Place Joffre, 13130 Berre L'Étang

<http://www.lpl.univ-aix.fr/ciel/>

Joan Bodon repausa ara dins lo cementèri de Crespín, lo vilatge roergat que l'aviá vist nàisser i a 54 ans.

Aprèp l'Escòla Normala a Rodés e lo S.T.O. en Alemanha, foguèt regent, puèi institutor agricòla itinerant en Avairon, abans d'ensènar dins un collègi agricòla d'Argièr, a l'Arbatach, ont es mòrt lo 24 de febrèr de 1975.

Bodon es, primièr, un contaire: contes de Roèrgue e d'Albigés, d'una part o de l'autra de Viaur, lo sieu país. Foguèron publicats: Contes del meu ostal, Contes dels Balssàs, e, darrièrament, Contes del Drac. Encara inediches: Contes de Viaur.

Venguèron puèi los romans: La grava sul camin, La Santa Estela del Centenari, Lo libre dels grands jorns, Lo libre de Catòia.

Contes o romans: pròsa fluida, sens recèrca aparenta, de bon comprene per tot un cadun. Es aquò que fa de Bodon l'escrivan occitan probablament mai legit de l'ora d'ara.

Pas pus lèu paregut son darrièr libre, lo pus long, La Quimèra, trabalhava ja sus un autre, Las Domaisèlas.

« Soi pas poèta tant qu'aital. Es solament dins d'unes cases que versifiqui. E mos vèrses son pas de la mòda modèrna », çò disiá Bodon...

La plaqueta que presentam uèi es pas una òbra postuma. Es amb l'autor plan vivent que n'aviàm preparada la publicacion. Es el que, en genièr de 1975, nos aviá mandat, a fin que dobriguèsse lo recuèlh e que li donèsse son títol, aquel poèma de 1944 que fasiá partida d'un romancero, **Frescor de Viaur**, considerat coma perdut.

Çò que ven puèi es pas qu'en partida inedich. La primièira tièira, **Res non val l'electrochoc**, publicada per 4 *Vertats* en 1970, èra agotada despuèi de temps. La mitat dels poèmas que compren, *Oc o Viure* los avián çà que la balhats de per abans, en 1962 e 1965. Fòrça son estats popularizats pels cantaires nòstres: Marti, Josiana Vicenzutto... e mai que mai Mans de Breish.

Dins l'autra tièira, **La Talvèra**, se tròba tot çò pus recent. Pr'aquò, d'unas que i a d'aquelas pèças avián figurat dins un n° *d'Obradors* (1970) jos la designacion: **Poèmas d'Argièr**.

JOAN BODON

**Sus la mar
de las galèras**

« MESSATGES »
1975

LA MAR DE LAS GALÉRAS

Aquelas illas perdudas
Sus la mar de las galèras,
E las filhas totas nudas
Que sembla que vos espèran...

Las serenas endormidas
Sus la mar de las galèras,
Trop lèu se son demesidas
Dins la sal de las misèrias.

Tu, naviòl, cal que me prengas
Sus la mar de las galèras...
Segrai lo fial de ma lenga
Per tornar tocar la tèrra...

Breslau, 1944.

Res non val l'electrochòc

LA CAÇA DE LA QUIMÈRA

Ai perduda la mia guèrra,
Blanc de dòl es ma color.
Se me ganhan la mia tèrra
Mascaran la mia dolor.

Pesolhs confles de lor glòria
Quand vesi los Francimands
Dins lo vent grand de l'istòria
Qué direm los Occitans ?

Per aparar nòstra lenga
De vièlhs de quatre-vints ans...
Pas degun que se sovenga
E nos rauban los enfants.

Còps de caps per una pòrta
Los falords a l'espital...
Una chucada pro fòrta,
Per casco lo Sant Grasal...

La caça de la Quimèra:
Res non val a l'electrochòc ».
Coma lo mal de la tèrra
Escupissi sang e fuòc...

JORN DE FIEIRA

La pluèja tomba fina
Sul fieiral pel camin,
Mas la set es canina...
Qual pagarà lo vin ?

Dins una rèiraubèrga
Demandam un pinton,
Salsissa de la pèrga...
De pan del tirador.

La canal totjorn raja:
Podèm pas mai sortir.
Aquel pè que me cacha...
Demorarem aici.

Botelha sus botelha
Per acabar l'argent.
Lo vin pur desrevelha.
Perqué siás pas content ?

Deman serà pas fièira,
De trabalh n'aurem pro.
Fins a l'ora darrièira:
Cent àvols per un bon.

La pluèja tomba fina
Sul fieiral pel camin.
Paga-te la cosina,
Te pagarai lo vin...

MISÈRIA

Dins una cort plena de fems
Un dròlle cargava lo carri...

Me soveni d'aquel ostal
Tot fendasclat de fons a cima,
Entre lo potz e la fenial
Oras pudentas de la trima...

Una femna negra, pelharda,
Brandissiá qualche paiolet.
Una truèja maire, bocharda,
De longa fasiá pissolet.

Clamor de l'autan per las planas.
Espandiment dels castanhièrs...
Perqué sonavan las campanas ?
Per qual se quilhan los cloquièrs

Dins una cort plena de fems
Un dròlle cargava lo carri...

SER DE FIÈIRA

Dins una aubèrga vièlha demandèrem de vin.

Non pas de vin de trelha, d'aquel qu'es tròp canin,
Mas de vin franc de soca del terrador d'aici.
Ni per pinton ni pauca: ne volèm un blechin,
E volèm la patrona per nos melhor servir.

Solament una copa: beurem cadun son torn.
Aital morís la fièira quand s'acaba lo jorn.
Patrona, la patrona, te pastegi d'amor;
Sarra-te mai encara per nos portar calor.

I a lo can jos la taula que lofa son sadol;
Per lo sacar defòra, un còp de pè pel cuol.
Sus la pòrta trantoli, me truqui pels verrolhs.
Patrona, la patrona, perquè nos daissas sols ?

Rantelas sens aranhas son las telas del ser.
Dos potons a la copa, gardam lo nòstre esper.
Tot çò que nos demòra: voler e non poder,
Campanas sens relòtge que clòcan sens saber.

Patrona, la patrona, la clau per nos dobrir;
Pren aqui ta moneda, nos cal anar cobrir.
Una estela blanqueja dins lo cèl del matin;
Comptam los corbatasses tot lo long del camin.

Per la fièira novèla demandarem de vin.

LA FILHA POLIDA

Vestida o pas vestida
Te viri de tot latz,
Tu la filha polida
Que me donas lo braç:
Dona-me la tia vida,
La te gardarai pas...

Anarem a las vòtas
Mas segrem pas lo bal.
Cercarai las tias pòtas
La nuèch darrièr l'ostal.
Se cantan las granhòtas
Fugirem lo besal.

Consenta o non consenta
Sul prat lo long del riu:
L'amor que se presenta
Lo cal prene tot viu,
Quand la doça aura venta
Qu'es lo polsar de Dieu...

L'ENDEMAN DE FIÈIRA

Dins la botelha vuèja demòra ges de vin.

Pausi mon escudèla; la sopa va fregir
Mas la pòdi pas beure, la tornariái vomir.
Sièis oras al relòtge, tot sol me cal partir;
Cargui la pèl de bèstia: me vòli plan vestir.

Ai lo fèl sus la lenga tant lo fetge me dòn,
Lo cap que me torneja, l'aranha fa trantòn.
Defèci de ma vida : se pendolar pel còl...
Sul nas quicòm me fissa, benlèu qualque biçòl.

Escampi l'escudèla, escantissi lo lum,
Barri sus ieu la pòrta, prautissi l'estorrum
Que raja dels estables. Sentissi lo porcum.
Lo vent negre m'eissuga tres gotas d'amargum.

« Aquela aiga de raja » cantava lo pepin.
Caissals que se reganhan per voler me mordir,
Mila flors sus las tombas per Totsants van florir.
Sarri fòrt l'agulhada, segrai lo meu camin.

Un mes, una altra fièira, mon amic e de vin.

ALBA DE PIGALA

Cercavi fortuna, la trobèri lèu;
Aquela nuèch blanca tombava de nèu.
Canti çò que canti, plòre lo que vòl...
Mas per cridar l'alba cal un rossinhòl.

Gardèt los debasses e lo casabèc:
De qué ne pensavas, Tolosa-Lautrèc ?
Sus una flaçada, sens cap de lençòl...
Mas per cridar l'alba cal un rossinhòl.

Qu'es aquela trèva que totjorn me sèc ?
Lautrèc es Tolosa: lo comte bufèc...
Quand l'amor se paga per un blavairòl.
Mas per cridar l'alba cal un rossinhòl.

Al fons de la prada sabi lo pibol,
Sabi la montanha... Caminarai sol.
La fortuna vira que me ten pel còl.
Mas per cridar l'alba cal un rossinhòl.

SUS LA MONTANHA

Lo camin sus la montanha
Lo seguèri tot un brieu.
Caminavi sens companha,
Era la fin de l'estiu.
Me cridèt delà la sanha,
Coma gasavi lo riu,
Una filha de campanha
Que me trobèt agradiu.

Me prenguèt dins una jaça
A l'abric de la calor,
Causiguèt la bona plaça
Sul fen per parlar d'amor.
Ni jamai èra pas lassa;
Me mordiguèt a dolor.
Vesiàm per la pòrta bassa
Lo cèl cambiar de color.

Lo camin sus la montanha
Que se pèrd delà lo riu.
Una filha de campanha...
Que l'amor es agradiu !

ALBA D'OCCITÀNIA

La nuèch e la pluèja e lo gèl,
Pas una estela dins lo cèl...
Quora tornarà l'alba ?
Encara canta pas l'aucèl...
Quora tornarà l'alba ?

Una nuèch longa sens amor,
Lo rosal plora sus la flor...
Quora tornarà l'alba ?
S'entrevesiàm una lusor...
Quora tornarà l'alba ?

Aquela nuèch s'acaba pas,
De cada part i a lo bartàs...
Quora tornarà l'alba ?
La gòira demòra sul pas...
Quora tornarà l'alba ?

Nuèch de cadenas e d'estòc
Per ne riblar la lenga d'Oc...
Quora tornarà l'alba ?
Mas cada mot geta son fuòc:
Las belugas de l'alba !

LA FILHA DE PERPINHAN

A Perpinhan, aquela filha,
Dins una carrièira d'amor,
Perqué me pren tras la grasilha
Per una nuèch de grand calor ?
La nòstra farda s'escampilha:
Aital comença la doçor...

Defòra s'ausis la sardana
Davant la Lòtja de la Mar,
Una musica que m'engana...
Perqué gardavas ton colar ?
Redolam sul tapís de lana.
Un flaujòl se plora tròp clar...

Mas perquè nos cercam encara,
Ara que la carn es al viu ?
Pòt contra pòt, la lenga amara,
De las doas mans al recalíu...
Qu'estufle lo tren a la gara !
Ni per Diable ni per Bon Dieu...

Mas perquè nos cercam encara ?
Una altra nuèch, un autre estiu...

ALBA DE L'INTERLENGA

Un amic que me compenga
Dins cada pòrt de la nuèch.
L'amor es sus cada lenga,
L'estela sus cada puèg.
Lo rossinhòl que me crida,
Gingola pas mai lo chin.
Per cercar l'alba complida
Partirai dins lo matin.

Pas degun que me sostenga,
Perqué me tiran del lièch ?
Un anèl sus cada lenga,
La ròda: serai al mièg.
Lo rossinhòl que me crida,
Gingola per ieu lo chin.
Veirai pas l'alba complida,
Morirai dins lo matin.

Mas la mòrt cal que me prenga.
Tornarai ligar lo cluèg.
Ligam viu de l'Interlenga,
Sens ieu lo pan serà cuèch.
Un rossinhòl totjorn crida.
Per apasimar lo chin
Se lèva l'alba complida,
La primalba del matin.

LO GALERIAN

Tu me cridas, tu m'espèras,
Galerian de las galèras
Dins la vila de Tolon,
Nafrat de totas las guèrras
Escapat del gorg prigond.

Dempuèi miègjorn siás desliure,
Tornas començar de viure,
As comprat un cotèl bèl,
N'as talhat un tap de siure...
Te menarai al bordèl.

La ramèla pus fricauda
Te ven far nifar la fauda,
L'alisas darrièr lo còl,
Te pren dins la cambra cauda,
Li donas tot çò que vòl.

Fanga de salmoira fòrta,
Galèra sus l'aiga mòrta,
Quand s'escantis lo solelh...
Ieu demòri sus la pòrta,
Me cal téner lo calelh...

ALBA DE LA MORT BLANCA

Morir d'amor sus la nèu blanca,
Pèdre lo sang tech per tech
Talament la calor me manca,
Picarà pas lo còr freg
Quand tornarà l'alba franca.

T'aviái comprat sus una banca
Un pijamà sens correg
Que tauplan lisariá de l'anca...
Me'n farai un lièch estrech
Quand tornarà l'alba franca.

Me soi trucat per una branca,
Un còp de fren maladrech,
Lo petrolet sus la restanca,
Un cabús sens mon esplech
Quand tornarà l'alba franca.

Me cal morir sus la nèu blanca,
Pèrdi lo meu darrièr tech.
L'amor se'n va quand lo sang manca,
Pica pas mai lo còr freg.
Que se lève l'alba franca !

TOLOSA

Perqué Tolosa la nuèch ?
Un sisclal que s'esperlonga...
La femna gròssa del pièch
Dins una carrièira longa.

Traversarai lo Canal:
La Clamença que m'espèra...
Mas trobarai pas l'ostal
Ni la cambra d'un còp èra.

Qual me parlarà d'amor ?
Tant de caisses que se bèrcan...
Las cotilhas de color
E totas las mans que cèrcan.

De Montmorency lo Duc...
De Ramon lo darrièr Comte...
Mas passarai per caluc:
Degun compren lo meu conte.

Perqué Tolosa la nuèch ?
Lo grifol e mai l'esponga,
La femna gròssa del pièch
Sus una cadieira longa.

ALBA FALSA

Una alba falsa se trigossa suls puèges.
Qual sap se l'aucèl cridarà lo matin ?
Començaràn lèu los saquejals dels lièches,
Tot sol un rector va cantar son latin...

La filha blanca que de l'alba se plora,
Vei-la, mon amic, a la broa del camin.
Mas perquè sul seu còr aquel picon d'amora ?
Lo sang a techat sus la flor d'albespin.

Davala del cèl aquela alba novèla,
La carn se blasis jos la tela de lin.
Un ciri de mòrt crèma dins la capèla
Lauseta que mòu sas alas... A la fin.

L'ARBA D'AGRAM

L'èrba d'agram, ieu l'ai culhida
Sus la cròsa del paure mòrt.
Marrida grana, l'ai brandida
Als quatre caires del meu òrt.
E lo grand vent de la misèria
L'escampilha sus la mia tèrra.
Al vòstre sègle de l'aram,
Que venga patz, que venga guèrra,
Semeni, ieu, l'èrba d'agram...

L'AMOR FÒL

Quand montèrem l'escalièr te coneissiái pas encara.
Una cambra sens papièr, la pus freja, la mens cara;
Nos agachèrem un brieu sens gausar clavar la pòrta.
Lo primièr poton crentiu, una braçada pus fòrta...

Ara tot èra permés, la tia cotilha leugièira
E lo meu mantèl espés sus una sola cadieira;
Correjons darrièr lo còl, cambaligas e cordèlas.
Començava l'amor fòl, lo jòc de las parabèlas...

Nuèch defòra, lum dedins, téner lo temps que s'escapa...
Coma dos grums de rasims, doas vilas sus una mapa,
Clavèls negres de dos sens... Perlongar l'estrementida,
Apariar los nòstres bens. Mas la flor èra culhida.

T'agacharai pas un brieu, la mia man torna pus fòrta;
Un poton per un adieu. Daissarai tustar la pòrta.
Trobaràs sus un papièr una mòstra pas tròp cara...
Davalarei l'escalièr. Me penedrai pas encara.

LO CAMIN DE LAS PÈIRAS BLANCAS

Sul camin de las pèiras blancas,
Un matin quora partirai ?...
Delà lo riu, darrièr las blancas:
En primièr cal trobar las plancas
Que degun i passa pas mai.

Per un cèl de luna novèla
Las ensenhas lusisson clar
E brasilha mai d'una estela.
Qual coneisserà la pus bèla ?
En Orient monta lo Lugar.

Passarai las mans sus las ancas
De la Vènus del sen amar,
La cercarai per las calancas...
Lo camin de las pèiras blancas
Serà pus luènh delà la mar.

LA FLOR DE DIEU

Non, voliái pas la pus polida !
Pescolhavi l'aiga del riu...
Entre las rómecs espelida
Te coneguèri, flor de Dieu.

Coma l'èrba de balma doça,
Pus canda que lo liri blanc...
Ieu agossit de pèl de gossa,
Un babís m'escrifèt al sang.

Mai que l'isòp o la fabrega
Noliás de tota la fragor.
Portavi saile de marrega:
Consí lo quitar per l'amor ?

Es pas per ieu la pus polida !
Pescolharai l'aiga del riu...
Entre las rómecs de la vida
Cèrqui pas mai la flor de Dieu.

A VILAFRANCA D'ALIÈR

Una filha que se plora
A Vilafranca d'Alièr,
Pagada cent francs de l'ora
Mas la carn es sul taulièr...

Una carn de caronhada,
Plegada dins de papièr.
La sal quand s'es dessalada
Ni per pebre ni laurièr,
Sus la lenga dolorosa
Volonta lo poiridièr.
Es aital que l'amorosa
Coneis lo poton primièr.

Lo relòtge pica l'ora,
Lo cotèl es sul taulièr.
Una filha que se plora
A Vilafranca d'Alièr...

L'ÒRT D'EDEN

Dins l'òrt d'Eden es tota causa bona.
Quand l'alèn de Dieu s'enaira sens bruch,
L'arbre, de la flor volonta lo fruch.

Dins mon còr la sèrp coma la virona.

L'aiga d'una font bèlament s'escampa.
Lo riu que la pren dona quatre rius,
Las pèiras e l'aur dins los sables vius.

Plega de la carn lo pes que m'entampa.

L'òme sol dins l'òrt cèrca sa companha,
A trobat un nom per cada bestial,
Encara degun coneis pas lo mal...

Sul pas de la mòrt la dolor me ganha.

Bolegui pas mai lo braç ni la camba,
Mon uèlh se dobris emblausit de lum,
Vei lo querubin per delà lo fum.

Per qual se brandis l'espasa de flamba ?

TORNARAI PAS A SANT GENIÈIS

Tornarai pas a Sant Genièis
Ni sus la plaça de la Font.
Per un amor contra las leis
Tornarai pas passar sul pont.
Benlèu degun que me compren ?
Que cadun garde lo seu mal...
Ni per la fèbre que me ten
Sonarai pas al teu portal.

Tornarai pas a Sant Genièis
E mai me picarián del ponh.
Va desflorir lo teu cerièis,
Partirai ieu devèrs capmont.
Tantas d'esquilas dins lo vent,
Sus la dralha va lo bestial.
A l'estiva qual se soven
Que me preniás al teu ostal ?

Tornarai pas a Sant Genièis,
A Bramalop i a una outra font.
De l'amor coneissi las leis:
Tornarai pas passar sul pont.

La talvèra

LA TALVÈRA

Es sus la talvèra qu'es la libertat,
La mòrt que t'espèra garda la vertat.
Cal sègre l'orièira, lo cròs del valat,
Grana la misèria quand floris lo blat.
Es sus la talvèra qu'es la libertat...

Per passar l'encisa te revires pas:
D'autan o de bisa pren lo vent sul nas,
Una pèira lisa, l'avenc es al ras.
Ont la sèrp anisa se fondrà lo glaç.
Per passar l'encisa te revires pas.

Estelas sens luna ne veirem la fin:
Ne perdrem pas una, cercam lo camin.
Lo cèl tot s'engruna del ser al matin,
La bèstia feruna pudis lo canin...
Estelas sens luna ne veirem la fin.

Fraire contra fraire tiram lo cotèl:
Enfant de ta maire que val la tia pèl ?
La mia val pas gaire: un espet de fèl.
Quin aucèl becaire nos picarà l'uèlh ?
Fraire contra fraire tiram lo cotèl.

Es sus la talvèra qu'es la libertat.
D'orièira en orièira pòrta la vertat.
La vida t'espèra de cròs en valat:
Bolís la misèria quand grana lo blat.
Es sus la talvèra qu'es la libertat...

Sant Laurenç d'Òlt, estiu de 1968.

UCRAINA*

Ont existis aquel país que se ditz Ucraïna ?
Tanplan benlèu non existis, mas degun se'n maina..
Cisampa front del paradís, granissa tintaina,
Crica la nèu coma lo ris, la filha se desgaina,
E ieu la man sus un eriç. Coneissi pas Ucraïna.

Quora cantava lo Grand Duc ? Del temps dels Polhaires:
Un regiment pas fregeluc, e los tambornaires...
Mas qué podiá tant d'abeluc contra los reis laires ?
Pargues d'aram de truc en truc, quantes de pesolhaires ?
Copèron lo còl del Grand Duc. Oblidi los Polhaires.

Virasolelh, vira la flor sus la tia camisa.
Una prison per mon amor, la flaçada grisa.
Rastolhs sens fin del camp d'onor sens crotz ni devisa.
Per cada pèl la sia prusor: l'espasa nos avisa.
Vira lo solelh sus la flor, garda la tia camisa.

Per arrestar l'aiga del riu cal una paissièira,
Per la pregària del Bon Dieu manca la frairièira.
Se me vòls pas, dormis un brieu sus la coissinièira.
Darrièira nuèch del meu estiu, torna lusir l'aubièira.
Caminarai lo long del riu, vau cercar la paissièira.

Granissa sus aquel país que se ditz Ucraïna:
Es a la broa del paradís, cisampa tintaina.
L'infèrn benlèu non existis, mas degun se'n maina...
Posca de nèu coma de ris, una filha sens gaina,
Picons de mòrt, barba d'eriç, cementèris d'Ucraïna.

* Ucraïna = talvèra.

Sant Laurenç d'Òlt, estiu de 1968.

NÒSTRA DÒNA DELS AUTOARRIS

Nòstra Dòna dels autocarris,
Sul front de mar a la Ciutat,
Te pregam de totes los barris:
L'amor es fòl, lo vin es fat.
Per cada toat montan los garris,
Dins cada bar caçam lo cat...

Te saludam, de gràcia plena,
Lo betum d'ais sus ton estug
Un bastiment a la cadena
Dins la clamor mena son bruch.
Sarra ton còr coma l'englena
Que lo Senhor serà ton fruch...

Los fàrols son ta luminària,
Put lo gasòli ton encés.
Aqui se pèrd lo que desvària:
L'escapament es tant espés.
Soven-te d'aquela pregària:
Davant la mòrt farem lo pes...

Estiu de 1968. Acabat per Sant Justin de 1973.

CRIDA

Sabi pas mai çò que vòli.
L'amor es pas una vida.
Tota la nuèch quand me dòli
Degun respond a ma crida:
Morirai en Barbaria
Sens cap de poton de femna.

Perqué soi en Argeria ?
Mas perqué lo meu còr petna ?
Ara me cal far la tria
Coma lo caval sens retna.
Deman la sal de la tèrra
Va florir sus la calada.

Lo buòu trigossa la fèrra
Quand l'aucèl pren sa volada.
Passa la nau de las armas
Que jamai geta l'ancora.
Coma las rómecs son larmas
Cercarai pas mai l'amora.

L'Arbatach (Argièr), ivèrn de 1969-70.

DINS LA VILA DE LAS ILLAS *

Dins la vila de las illas
Restontisson las cadenas,
Un òme plora lo sang,
Los uèlhs espintats d'espillas.
Quora montàran las renas
De la femna sus un banc
Quand li gratan lo pelofre ?

Deman la mar serà lisa,
Lo vent portarà de sofre:
Los canons, benlèu lo tròn...
Puèi se cambiarà la brisa.
De qué cercava lo pofre ?
Los que cabussan de sòm
Negats dins l'escruma doça.

Sabi tròp çò que m'espèra
Me caldrà sègre la gossa
Per la vanèla pudent.
Dirai pas mai: « Un còp èra... »
Ni per popa ni per possa
Coneissi pas qual me pren
Dins la vila de las illas.

Ivèrn de 1969-70.

* Argièr = las illas.

CATÒRZE *

Catòrze rius un per un,
Sèt per sèt catòrze vals,
Los ases coma cavals
Quand venguèron clap per clap
Los òmes plegats del cap.
Aquí plantèron son lum
Que las femnas èran prens...

De catòrze en marescal *:
Los ostals prenguèron fuòc...
Sèt còps sèt: la lenga d'Òc
Que me garda de la mòrt.
Quaranta nòu: lo pus fòrt.
Un ostal es un ostal
Mas se pòt dormir sul fems...

Lo 11-12-1969 a l'Arbatach
per mon quaranta noven anniversari.

* Arbatach = catòrze.

* Marescal Foch es lo nom que los Franceses donèron
a l'Arbatach.

LO BIGÒS *

Me cal plan téner lo margue,
Torni levar lo bigòs.
Un ròc es pas mai qu'un òs,
Lo ser la luna fa pargue,
Lo meu òrt serà plan fòs.

Lo primièr còp tremolèri
Una pua dins un uèlh
E l'autra dins lo cervèl,
Cantarai al cementèri.
Sul lençòl lo sang es bèl.

Me cal fòire, me cal fòire,
Dins un ostal cada nuèch.
Suspreni l'enfant sul lièch,
La maire se pòt pas mòire:
De mon mestier soi perfiech.

Quand dormirai dins lo pargue
Lo meu clòt serà plan fòs.
M'engrunarai òs per òs,
Tendrai encara lo margue.
Bodon, l'òme del bigòs...

L'Arbatach, ivèrn de 1969-70.

* Joan August Bodon, dins lo redòl d'Espalion, tuava las gents a còps de bigòs.

UNA FEMNA

Una femna ven deman
Dins mon ostal tota sola.
Veirai lo seu vel quand vola.
Sèm al mes de Ramadan,
Se pòt plorar la tortora :
Lo tortor tortora pas.

Consí me sentissi las:
Una nuèch ora per ora...
Cresi que lo temps s'arbora
E me viri de tot latz...
La tèrra se dessasona,
Semenarai pas lo blat.

Lo meu gran es cussonat,
Ventarai pas mai l'anona,
Lo canilhum se cocona,
Torna plòure sul teulat.
Dins mon ostal tota sola
Una femna ven deman...

L'Arbatach, Ramadan 1969-70.

LA MÒSTRA

Veni de cercar la mòstra.
Lo relotgièr d'El Harrach
M'a dich, la man sul papach:
« Aquela val pas la nòstra... »
Mas lo trabalh èra fach.
« A ! morre de mal-m'agach,
Es la mia, es pas la vòstra...

L'ai pagada çò que còsta !
Sortiguèri tot escap,
Me neguèri dins lo flap
Del poble davant la pòsta,
Aqui levèri lo cap.
Lo caul se fot pas del nap.
Tornarai montar la còsta...

El Harrach, ivèrn de 1969-70.

LO VENT

Ausissi lo vent que bufa:
Aquel vent a pas de nom.
Se lèva sus la mar rufa,
Travèrsa la vila cufa.
Me prendrà sabi pas ont...

Per delà la nuèch sens luna
Cal curar lo riu sens pont
Al país que tot s'engruna,
La sèrp sortis de sa tuna,
La set escantis la font.

Sus l'espandi de las brugas
Pertot monta la cremor.
De cada part de belugas,
Fugissi per las aubugas...
Aquel vent se ditz: amor.

L'Arbatach, ivèrn de 1969-70.

LO MOLIN D'ÒLI

Las mòlas del molin d'òli
Mòlon nuèch e jorn sens fin.
De las agachar trantòli,
Mòli coma lo molin.
Ne pòdi pas mai quand vòli,
Me dòli tant que tremòli
Perque sarran lo polin.

E tant que sarran me dòli,
Ne pòt pas mai lo polin,
Perque mòli çò que vòli
Sens agachar lo molin.
Tremòli tant que trantòli.
Las mòlas del molin d'òli
Mòlon nuèch e jorn sens fin.

Lo molin d'òli de Rezzog a l'Arbatach, ivèrn de 1969-70.

LA FÈSTA D'EN-NAIÈR*

Per la fèsta d'En-naièr
Una filha m'a sonat.
Tant de coscós m'a donat
Que s'escampava del plat.
Ni la prima ni l'ivèrn
Es la fèsta d'En-naièr:

La fèsta del solelh vièlh.
Perqué polsa lo meu sang ?
Se sièire sens cap de banc,
Un coscós ni gris ni blanc...
L'« oxalis » florís rossèl
Quand torna lo solelh vièlh.

Per la fèsta d'En-naièr
Me donaràs pas lo braç,
Filha, darrièr lo bartàs.
Cadun vira de son latz.
Ni pel cèl ni per l'infèrn
Es la fèsta d'En-naièr.

Lo 13 de genièr de 1970 dins l'òrt del C.E.A. de l'Arbatach.

* Fèsta de ler de genièr julian qu'es condemnadaper l'Islam e pel govèrnament.

LO DARRIÈR JÒC

Qué nos demòra de pèdre
Acuolats contra lo ròc ?
Se demòra res a pèdre
Jogarem lo darrièr jòc:

Darrièr sang per cada vena,
Cada vida la sia mòrt,
Cada dolor la sia pena,
Lo pus flac contra lo fòrt...

Son bonas totas las armas,
Val lo cuol coma lo còl.
Se morisson pas las armas
Ne portarem pas lo dòl.

Avèm pas mai res a pèdre.
Quantes sèm per cridar: « Òc » ?...
Se demòra res a pèdre
Jogarem lo darrièr jòc.

L'Arbatach, prima de 1970.

CRIDA

Ara sabi çò que vòli,
L'amor serà la mia vida.
Per un poble que me dòli
La nuèch monta la mia crida
Sonarai Occitania,
Escorgarai pas la femna.

Una pèl de Barbaria
Val pas un ase que petna.
Sabi consi far la tria,
Cèrqui pas mai cap de retna.
Pastarai dins la mia tèrra
La sal de sus la calada.

Lo brau pòrta pas la fèrra
Quand l'asir pren la volada.
Passa la nau de las armas:
Me cal arrapar l'ancora.
Borronan las rómecs larmas:
Tornarem culhir l'amora.

L'Arbatach, prima de 1970.

VERCINGETORIX

A Clarmont, plaça de Jauda,
Sabi Vercingetorix.
Aqui passa la ribauda;
Perqué se brandis la fauda ?
Eissuga los escopits.
Image de la Patria,
Sul planòl de Gergovia
Comencèt Occitania,
Francimands agremolits.

Auvèrnha nobilissima,
Cada puèg pòrta flambèl,
Lo fuòc s'escond a la cima,
Mila ròcs que l'aiga gima :
Fai lo tremp de ton cotèl...
Respond a la nòstra crida.
Se desgansa la mentida.
Lo Rix donèt la sia vida:
Nòstre primièr Trencavèl.

L'Arbatach, prima de 1970.

LOS JORNS DE MAI

Tornan los jorns longs de mai,
Los aucèls cantan de long.
Cridarai çò que me plai:
L'amor monta de prigond.
Florisson los albspins,
Sabi totes los camins,
Lo còr se fond coma glaç...

Te morderai a bèl cais,
Tu me tiraràs lo tronc.
Filha de darrièr lo plais,
Nos baisarem tot de long.
Prèsta-me lo teu còs lis,
Volontarem un país
Que serà nòstre solaç...

L'Arbatach, mai de 1970.

BASTARDS

Son nascudas las bastardas,
Nòstras filhas son las maires,
Los paires coneissèm tròp,
Bastards son los nòstres fraires...
Ases que portam las bardas
Broncariàm pas de l'esclòp ?...

Un fustièr quitèt la fusta,
Remandèt de resconduda
La femna qu'aviá pas vist
Ni l'aviá pas coneguda.
La sia rason sembla justa:
Lo bastard èra lo Crist...

Del sang se coneis lo nòble
E non pas del bavarditge.
Ont es lo país de Cròc ?
L'Institut, lo Felibritge
Escarnisson tot un poble.
Los bastards prendràn lo cròc

L'Arbatach, mai de 1970.

LA MARIA-MAGDALENA

Qual li passarà la mar
A la Maria-Magdalenà ?
Trobarà pas cap de par,
Comola de dolor plena.
Un amic es clar e rar,
Pr' aquò l' aiga sembla lena...

Qual li passarà la mar,
La man sus la cuèissa lena ?
E de dos faràn la par,
La vela ne serà plena.
Cèrca lo clar e lo rar,
Paura Maria-Magdalenà...

Mas tant es clar coma rar:
Vira l' onda de sal plena.
Negadisses par per par
Coma l' èrsa torna lena.
Qual li passarà la mar
A la Maria-Magdalenà ?

*D'Argièr a Surcofe a l'Arbatach,
mai de 1970.*

MONTPELHIÈR

Se plora qui sembla rire,
Montpelhièr, te vòli dire:
De vergonha n'avèm pro !
Cadun fa cremar son ciri
Per un rei de flor de liri...
Nos cal passar jos un jo.

« Sus la mar e sus la tèrra »,
Arc de triomfe de guèrra:
Quand davalam del Peiron.
E nos pren pas la colèra !
Cantariàm lo vira-lèra
Coma los pòrcs al parçon ?

Mancariá la polverièira
Per far sautar la peirièira ?
Tirem-nos de nòstre gro !
Ara cal levar la tèsta:
Es la fèsta, la batèsta;
De vergonha n'avèm pro !...

L'Arbatach, mai de 1970.

LA VIDA

Renègui lo que m'oblida.
Cada jorn passa la vida,
L'escaut vira sus la fin,
A la forca del camin
Ont es la crotz espelida.

Segrai pas mai la caplòra.
Pauc de temps que me demòra.
Per carrièra lòc per lòc,
La carn viva flòc per flòc,
Un poble crida defòra.

Arpategi quand me nègui,
Sabi pas perquè renègui.
Òsses e pèl dins lo rèc
Quand l'aucèl pica del bèc:
Coneissi pas lo que prègui.

Clarmont d'Auvèrnha, estiu de 1970.

Tèste integrau

C.I.E.L. d'Oc

Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc

Sèti souciau:

3, plaço Joffre - 13130 Berro.

Tóuti dre reserva - Tous droits réservés - All right reserved.

© Centre International de l'Écrit en Langue d'Oc - 1999

© Adoubamen dóu tèste, de la meso en pajo e de la maqueto pèr Ugueto Giély,
en sa qualita de mèmbe dóu Counsèu d'Amenistracioun dóu CIEL d'Oc.

